

**Inserció laboral dels
ensenyaments professionals
2009**

Presentació

El Departament d'Educació i el Consell General de Cambres de Catalunya continuen col·laborant estretament per aprofundir en la millora de la formació professional i els ensenyaments artístics i especialitzats.

Conjuntament han impulsat diversos projectes, entre els quals destaquen la gestió i la millora de la qualitat de la formació en centres de treball, el reconeixement de les bones pràctiques en el camp de la formació professional desenvolupades pels centres educatius i les empreses i l'organització de jornades d'empresaris per donar a conèixer i impulsar la nova formació professional.

Les dues institucions han portat a terme, per tercer any consecutiu, el projecte "*Inserció laboral de la Formació Professional inicial a Catalunya*", per tal de conèixer la situació laboral i formativa de l'alumnat graduat dels diferents ensenyaments professionalitzadors, sis mesos després d'haver finalitzat els seus estudis. Aquest estudi ens permet conèixer les característiques de la inserció segons variables fonamentals com el nivell de formació, el gènere, l'especialitat i el territori.

En l'edició anterior d'aquest estudi -"*Inserció laboral de les persones graduades de Formació Professional Inicial. 2008*"- es presentava com a novetat la incorporació dels ensenyaments d'arts plàstiques. Enguany l'estudi inclou el conjunt d'ensenyaments post-obligatoris, tant els de règim general com els de règim especial, que s'orienten a la capacitació per l'exercici d'una activitat professional. S'hi ha inclòs, per tant, els ensenyaments superiors de disseny, dansa, música i art dramàtic i els ensenyaments d'esports. També s'ha iniciat l'estudi de la inserció laboral dels programes de garantia social que imparteix el Departament d'Educació ("Pla de transició al treball"-PTT- i "Formació i aprenentatge professional"-FIAP). Al conjunt d'aquests ensenyaments se l'ha denominat de forma inclusiva "**Ensenyaments Professionals**".

El curs 2007-2008 va ser el darrer curs escolar en que es van organitzar els programes de garantia social (PGS) que s'adreçaven al jovent que acabava l'educació obligatòria sense obtenir el títol de graduat/graduada en ESO. Els programes han estat un recurs formatiu desenvolupat des dels anys 90, en aplicació de la LOGSE, i concebut per facilitar a aquest jovent tant la seva inserció laboral com la continuïtat formativa, principalment en cicles formatius de grau mitjà. Des del curs 2008-2009, en aplicació de la LOE, aquests programes han incorporat millores en el seu disseny i han esdevingut els actuals programes de qualificació professional inicial.

En aquesta tercera edició hi han col·laborat 426 centres, de titularitat pública i privada, i s'hi reflecteixen trets rellevants de la inserció de 19.432 persones graduades en ensenyaments professionals. D'aquestes, 18.494 han cursat ensenyaments de formació professional inicial, 632 ensenyaments d'arts plàstiques i disseny, 50 ensenyaments superiors de disseny, 160 ensenyaments artístics de dansa, música o art dramàtic i 256 ensenyaments d'esports i 1.577 programes de garantia social. A tots ells cal agrair la seva disposició i contribució inestimables.

Amb aquest projecte es cobreix novament la necessitat de disposar d'un instrument fiable, actualitzat i útil per a la informació i l'orientació professional, que proporciona informació rellevant sobre:

- La situació de les persones graduades dels diferents ensenyaments professionals, amb especial atenció a les particularitats de la seva inserció laboral.
- Les necessitats de qualificació i formació deduïbles a partir del comportament en el mercat de treball dels diversos cicles de Formació Professional específica i d'Arts plàstiques i disseny, així com dels Programes de Qualificació Professional inicial, el conjunt dels ensenyaments artístics i els d'esports.
- Disposar de sèries històriques de dades dels diversos ítems que permetin construir hipòtesis de tendències.

A més d'aquest informe de síntesi, per a cada territori s'elabora un informe amb les mateixes variables que permet establir comparatives amb la mitjana de Catalunya.

Aquesta informació pot ser útil tant per als potencials alumnes, les seves famílies i el seu entorn proper, com pels agents econòmics i socials, l'empresariat, les persones responsables de les diverses administracions, els mitjans de comunicació, els experts, els investigadors, els representants dels partits polítics, i totes aquelles persones interessades en el tema, especialment en moments com els actuals en què es constata que la inversió en formació al llarg de la vida és un dels actius que permet afrontar amb expectatives i garanties d'èxit l'actual conjuntura de crisi i canvis profunds en les empreses, les organitzacions i el mercat de treball.

A inicis d'aquest any es va realitzar una validació externa del procés d'enquesta censal realitzat. L'estudi de validació es va aplicar sobre l'univers de persones graduades el curs 2006-2007. El contrast de resultats va consistir en confirmar els resultats obtinguts tornant a preguntar a una mostra representativa de la cohort de persones graduades les mateixes qüestions plantejades en el qüestionari original de consulta. Aquest estudi de contrast es va realitzar sobre un univers de 23.749 persones graduades, amb una mostra de 378 persones representatives de les diverses famílies professionals, dels ensenyaments de règim general i règim ordinari, la naturalesa del centre (públic o privat), el nivell formatiu (mitjà o superior), la distribució per gènere i la distribució territorial. Els resultats obtinguts van mostrar una altíssima coherència amb els resultats de la consulta censal originalment realitzada amb un nivell de confiança del 95% i un marge d'error del 5%.

El valor i la fiabilitat de les dades obtingudes en els anteriors estudis han encoratjat ambdues institucions a continuar aquest projecte, que esdevé un instrument de referència, tant per a la informació i l'orientació com per a una planificació de l'oferta formativa més ajustada a les necessitats de qualificació professional.

A continuació es presenten, en format sintètic, les conclusions més rellevants dels resultats del projecte.

Metodologia utilitzada

Per tal de conèixer la situació laboral i formativa dels graduats dels ensenyaments professionals sis mesos després d'haver finalitzat els seus estudis, s'ha aplicat la mateixa metodologia que en les anteriors edicions de estudi: mitjançant enquesta censal sobre l'alumnat dels diferents ensenyaments professionals de tots els centres públics i privats de Catalunya que havien completat els seus estudis en finalitzar el curs.

L'enquesta es va tramitar a tots els centres educatius i es trobava disponible en format electrònic en l'aplicació **eBID** (Banc Integrat de Dades) de la pàgina del Consell General de Cambres de Catalunya (<http://www.cambrescat.es>).

El formulari de l'enquesta, seguint el format del curs anterior, constava de set preguntes senzilles, una d'elles desdoblada, de les quals únicament es contestaven aquelles que s'apliquen a la situació particular de l'alumne graduat, a través de quatre itineraris en funció de la primera de les qüestions.

L'enquesta va ser complimentada pel propi personal del centre (tutor o tutora de Formació en Centre de Treball –FCT- o coordinador o coordinadora d'FP, tal i com recull la normativa) i es va formular a les persones graduades per via preferentment telefònica, per bé que alguns centres la van formular presencialment o a través del correu electrònic.

L'aplicació **eBID** ha permès generar finalment una base de dades a partir de les enquestes complimentades.

Les enquestes es van obtenir passats els sis mesos de la finalització dels estudis amb dret d'obtenció del títol i, per tant, recullen la capacitat de les persones graduades per trobar feina immediatament després d'haver completat els estudis.

L'univers de l'enquesta censal és de 26.567 persones graduades en el curs 2007-2008, corresponent al 100% d'alumnat (és a dir totes aquelles persones que han finalitzat completament un cicle i tenen dret a obtenir el títol). D'aquest univers, 13.063 són graduats de nivell mitjà i 13.504 de nivell superior. Desglossant les dades de graduats segons el tipus d'ensenyament, de Formació Professional Inicial 12.149 són de grau mitjà i 12.383 són de grau superior; dels ensenyaments d'Arts plàstiques i disseny i superiors de disseny, 160 són de grau mitjà i 848 de nivell superior; dels ensenyaments artístics els 197 són de nivell superior; i finalment dels ensenyaments d'esports, 754 són de grau mitjà i 76 de grau superior.

L'univers de referència per aquest estudi es el conjunt "**Ensenyaments professionals**", tal i com s'ha definit prèviament. Per tal d'adoptar una denominació comuna a tots els ensenyaments, l'estudi utilitza normalment el terme "nivells de formació" en lloc de "grau", i l'expressió "especialitat" de formació en lloc de "família professional".

Durant el període de vigència de l'aplicació de gestió d'enquestes a l'**eBID** – comprès entre el 5 de març i el 5 de juny- es van rebre 19.432 enquestes vàlides, amb un índex de resposta del 73,68%.

D'un univers de 440 centres que finalitzaven algun cicle formatiu de grau mitjà o superior, durant el curs 2007-2008, varen tramitar enquestes 336 centres, amb un índex de resposta del 76,36%.

En el cas dels programes de garantia social (PGS) l'univers de l'enquesta és de 2.246 persones, que han cursat els programes de garantia social: Pla de Transició al Treball (PTT) i Formació i Aprenentatge Professional (FIAP) durant el curs 2007-08. D'aquest total 1.230 han cursat PTT i 1.016 FIAP. Han respost l'enquesta un total de 1.577 persones, un 70% de l'univers de partida.

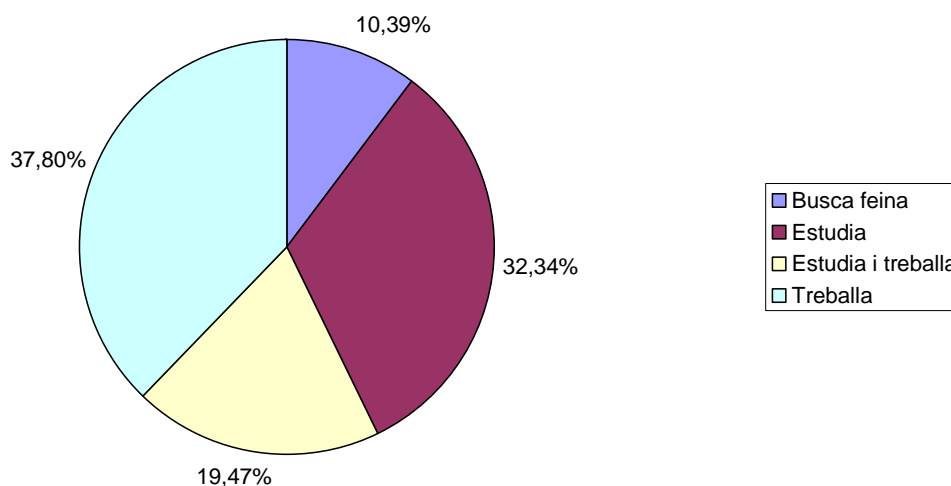
La nomenclatura emprada en les series de dades és la següent:

- **Alumnes enquestats:** Nombre de persones graduades que han contestat l'enquesta d'inserció laboral.
- **Alumnes finalitzats:** Nombre de persones que, segons el centre educatiu, han finalitzat un cicle formatiu amb dret d'obtenir el títol de tècnic o tècnic superior.
- **Busca feina / Continua estudis / Estudia i treballa / Treballa:** Columnes corresponents als camps de resposta de la pregunta de l'enquesta d'inserció laboral "*Quina és la teva situació actual?*".
- **Inserció i promoció:** suma dels percentatges de persones graduades que han respost a la pregunta de l'enquesta "*Quina és la teva situació actual?*": que "*treballen*", o que "*estudien i treballen*", o que "*continuen estudiant*".
- **Feina relacionada amb estudis:** Percentatge d'aquelles persones graduades que contesten que "*treballa*" o "*estudia i treballa*", i que afirmen tenir una feina relacionada amb el cicle formatiu que han cursat.

Resultats rellevants de l'estudi d'inserció laboral

El gràfic 1, “Situació laboral i formativa de les persones graduades en Ensenyaments Professionals”, permet veure el grau d'inserció de les persones enquestades sis mesos després d'haver finalitzat els estudis i estar en condicions d'obtenir la titulació corresponent. D'entrada s'observa una dada molt positiva, i és que el 89,61% de les persones graduades s'inserten laboralment o es promocionen. Com es pot apreciar s'inserten laboralment el 57,27%, de les quals el 37,80% treballen i el 19,47% compagina treball amb formació. Opten per continuar estudis, sense treballar, el 32,34%.

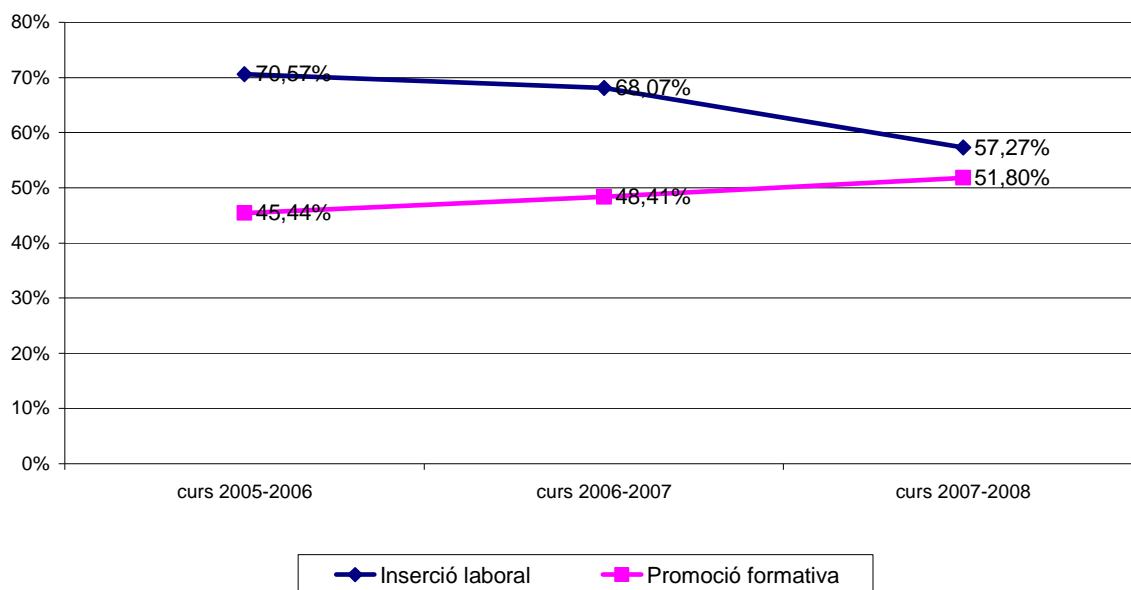
Gràfic 1. Situació laboral i formativa de les persones graduades en Ensenyaments Professionals

El 42% de persones que han cursat els programes de garantia social està treballant sis mesos després d'haver finalitzat la formació. A més, un 34% continua la seva formació professional en els cicles formatius de formació professional de grau mitjà.

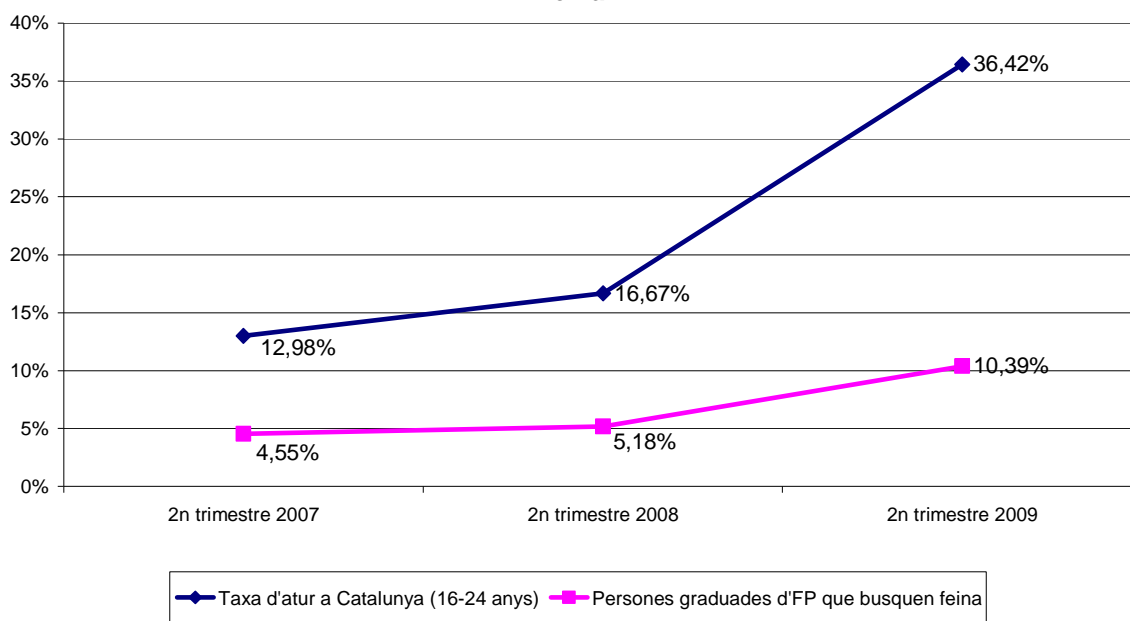
En el Gràfic 2, “Evolució de la inserció laboral i la promoció formativa en els ensenyaments professionals a Catalunya”, es pot observar la comparativa en relació a cursos anteriors. Pel que fa a les dades es constata una evolució decreixent de la inserció laboral –mesurada a partir del curs 2005-2006-, i paral·lelament un augment creixent del nombre de persones que opten per la promoció personal. La xifra de persones graduades que opten per continuar formant-se ha augmentat un 6,36% des del primer període analitzat, situant-se entorn del 51,80% en el curs 2007-2008 objecte del actual estudi. L'evolució de les persones graduades que s'inserten durant el mateix període ha passat d'un 70,57% el curs de inicial de referència a un 57,27% en el darrer amb una pèrdua de 13 punts acumulats, dels quals 10,80 corresponent al darrer any com efecte de l'enduriment del mercat de treball a Catalunya.

Gràfic 2. Evolució de la inserció laboral i la promoció formativa en els ensenyaments professionals a Catalunya

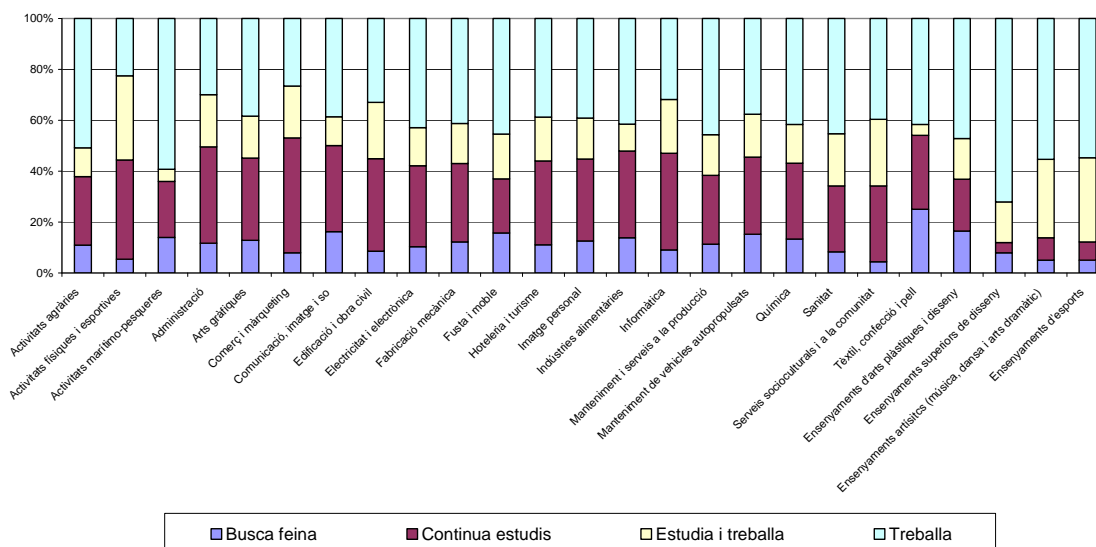
En el Gràfic 3, “Evolució del percentatge de persones graduades que busquen feina”, es pot observar l’evolució d’aquest col·lectiu i la comparativa respecte el nombre d’aturats a Catalunya en la franja d’edat de 16 a 24 anys. Les dades mostren que el percentatge més gran de graduats i graduades sense feina s’ha donat entre els alumnes del curs 2007-2008, amb un increment del 5,21% respecte el curs anterior, molt lluny de l’increment de la taxa d’atur a Catalunya que, en el mateix període i per aquesta franja d’edat, va ser del 19,75%. La taxa d’atur dels graduats es 26 punts inferior a la mitjana catalana. La qual cosa evidencia l’altíssim grau d’ocupabilitat i adequació dels ensenyaments professionals per fer front als efectes de la crisi econòmica sobre el mercat de treball, especialment si el comparem amb la resta de la població activa independentment del grau i tipus de formació que tingui. Probablement aquest és un dels indicadors que posen en evidència l’impacte positiu dels ensenyaments professionals en les estratègies d’ocupabilitat de les persones.

Gràfic 3. Evolució del percentatge de persones graduades que busquen feina

El Gràfic 4, “*Situació laboral i formativa de les persones graduades segons la especialitat*”, detalla les diverses famílies professionals de la Formació Professional Inicial a la vegada que inclou els ensenyaments d'Arts plàstiques i disseny, els ensenyaments d'esports, els ensenyaments superiors de disseny i els ensenyaments artístics. Es poden observar les diferents situacions segons l'especialitat dels estudis realitzats pel que fa al grau d'ocupabilitat de les persones graduades. En tots els casos es manifesta un bon grau d'ocupabilitat, especialment si es té en compte que les dades s'han obtingut als sis mesos després de graduar-se.

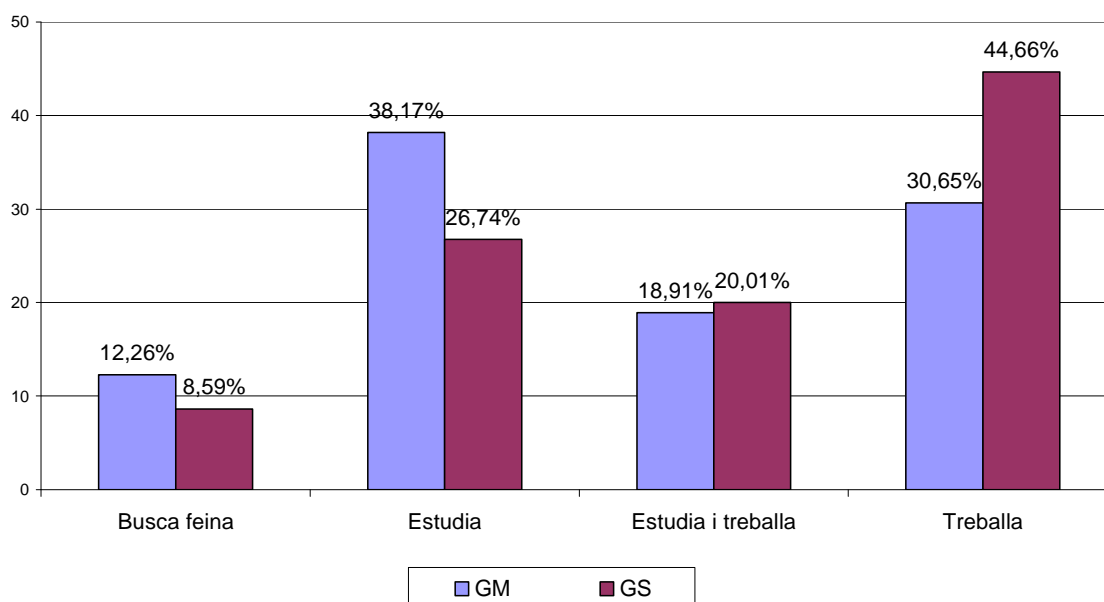
Gràfic 4. Situació laboral i formativa de les persones graduades segons la especialitat

En el Gràfic 5, “*Situació laboral i formativa segons el nivell de formació*”, es mostra la situació laboral i formativa en funció del grau o nivell de formació de les persones graduades. D’entrada pot observar-se que el percentatge d’inserció laboral és major entre les persones que han cursat algun cicle de grau superior – el 64,67% tenen alguna ocupació front el 49,56% de l’alumnat graduat en cicles de grau mitjà. En aquest sentit, aquells que treballen representen un 14,01% més en els cicles superiors i els que estudien i treballen representen un 1,1% més.

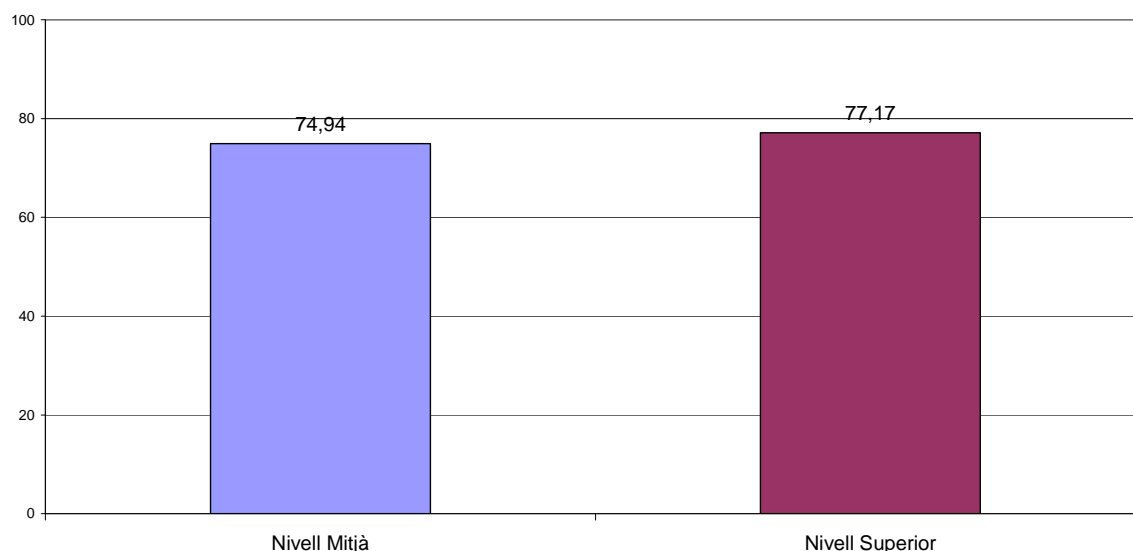
Pel que fa al percentatge de persones que decideixen promocionar-se, aquest és major entre l’alumnat amb titulació de grau mitjà, on un 10,33% més opten per continuar estudiant –ja sigui compaginant-ho o no amb una feina- respecte dels cicles de grau superior.

5. Situació laboral i formativa segons el nivell de formació

El Gràfic 6, “*Feina relacionada amb l’especialitat segons el nivell de formació*”, reflexa en quina mesura la feina que es realitza està relacionada amb la formació rebuda. Com es pot apreciar en el gràfic, l’ocupació es manté estretament relacionada amb la formació especialitzada seguida i el nivell assolit, en un 77,17% dels casos entre l’alumnat graduat en cicles de grau superior i en un 74,94% dels casos entre l’alumnat graduat en cicles de grau mitjà.

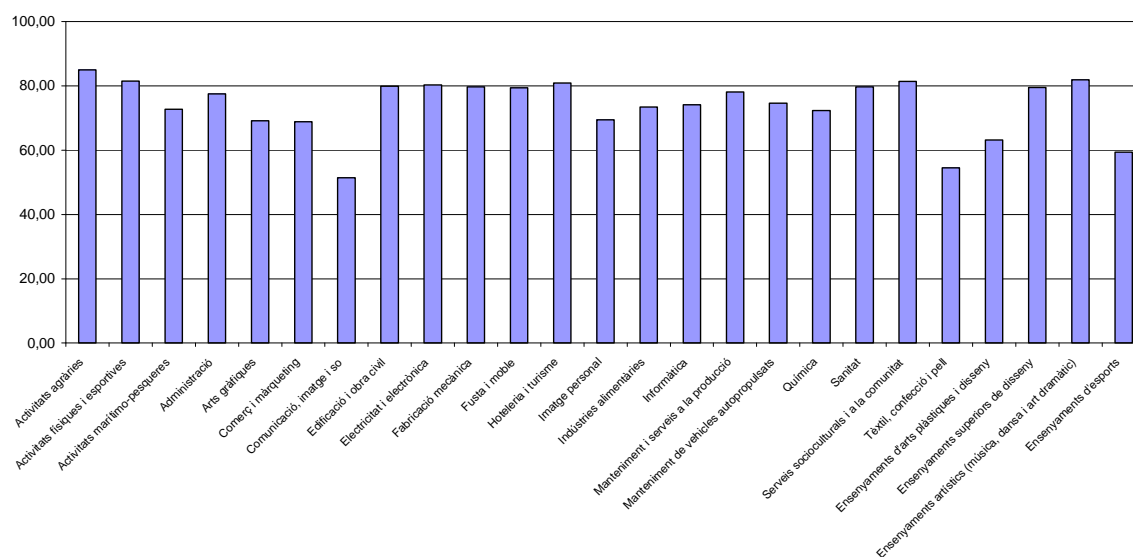
6. Feina relacionada amb l'especialitat segons el nivell de formació

Pel que fa els alumnes que han finalitzat un Programa de Garantia Social cal destacar també que en el 73% de casos la feina que realitzen està directament relacionada amb la formació professional rebuda.

El Gràfic 7, “*Feina relacionada amb l'especialitat dels ensenyaments cursats*”, mostra la relació entre l'ocupació i l'especialitat formativa de la persona graduada. Les especialitats s'han agrupat segons famílies professionals de la Formació Professional Inicial i els ensenyaments de règim especial inclosos: arts plàstiques i disseny; superiors de disseny; artístics i esportius) i la correlació entre ocupació i especialitat en termes percentuals.

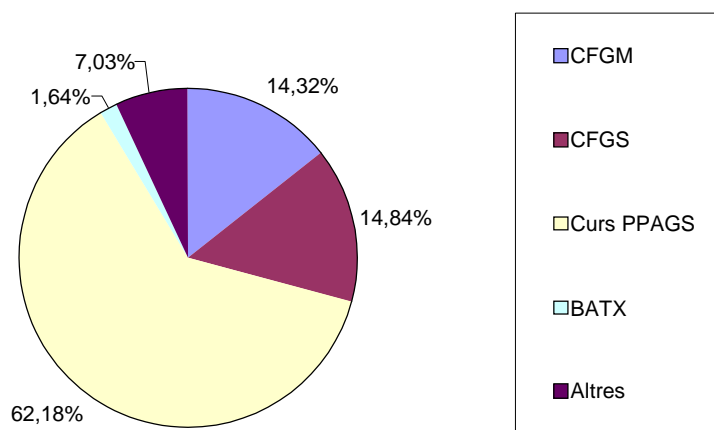
Gràfic 7. Feina relacionada amb l'especialitat dels ensenyaments cursats

En el Gràfic 8 , “*Estudis en curs dels graduats mitjans*”, es compara el pes de les diverses opcions de les persones graduades de grau mitjà que han decidit continuar estudiant, tant dels que compaginen formació i feina com dels que decideixen estudiar de forma exclusiva. La representació gràfica destaca de forma evident l’itinerari corresponent a l’alumnat graduat en algun CFGM que decideix preparar les proves per accedir a un grau superior, que representa el 62,18%.

Altres dades interessants són que del percentatge d’alumnes que estan cursant un cicle de grau mitjà, aquells/es que s’han graduat en un altre CFGM representen el 96,65% i els que provenen d’un cicle formatiu de grau superior representen el 3,35%.

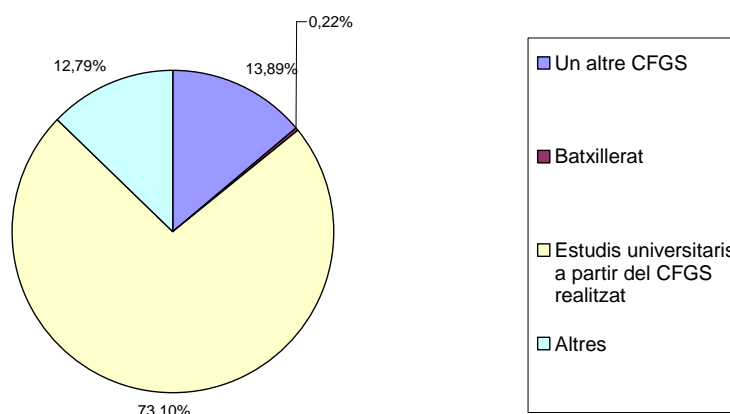
Gràfic 8. Estudis en curs dels graduats mitjans

En el Gràfic 9 , “*Estudis en curs dels graduats superiors*”, es compara el pes de les diverses opcions dels graduats i graduades superiors que han decidit continuar amb els estudis, tant dels que compaginen formació i feina com dels que decideixen estudiar de forma exclusiva. Com a element positiu destaca que una part molt important de l’alumnat graduat en ensenyaments professionals de grau superior cursa estudis universitaris a partir del CFGS realitzat, concretament un 73,10%.

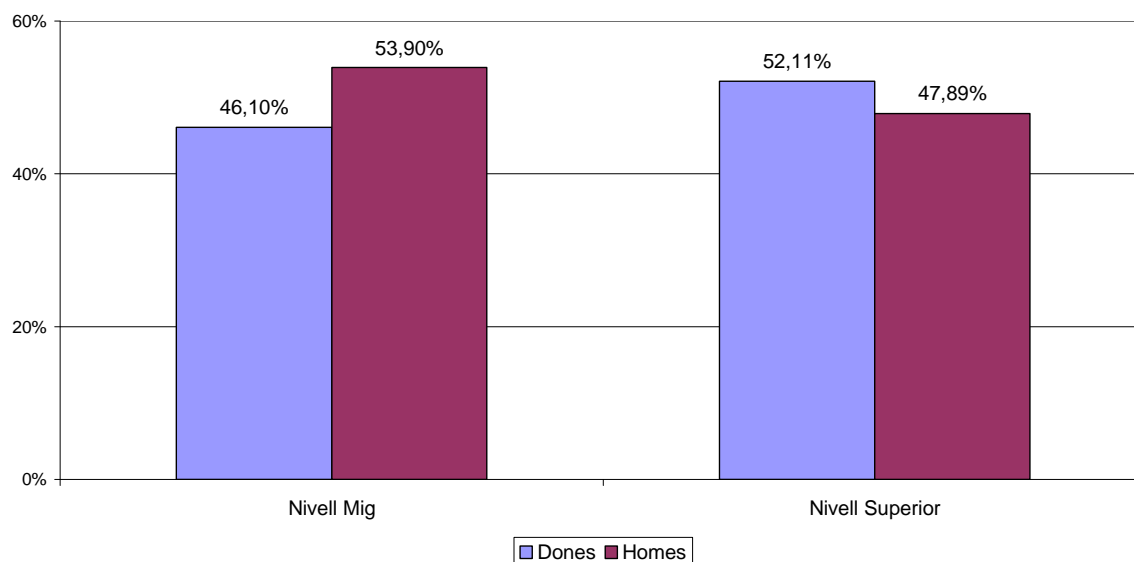
D’aquest anàlisi se’n desprenen altres dades interessants: del percentatge d’alumnes que estan cursant un cicle de grau superior, aquells/es que provenen d’un CFGM representen un 55,59% i aquells/es que provenen d’un altre cicle formatiu de grau superior representen el 44,41%.

Gràfic 9. Estudis en curs dels graduats superiors

En el Gràfic 10, “*Enquestats segons gènere i nivell de formació*”, s’analiza la distribució de les persones graduades que han estat enquestades, en funció del gènere i el nivell dels ensenyaments professionals cursats. Els resultats evidencien que el percentatge d’alumnes que han cursat ensenyaments de grau mitjà és un 7,8% superior en el cas dels homes, i que el percentatge d’alumnes que han cursat ensenyaments de grau superior és un 4,22% superior en el cas de les dones.

Gràfic 10. Enquestats segons gènere i nivell de formació

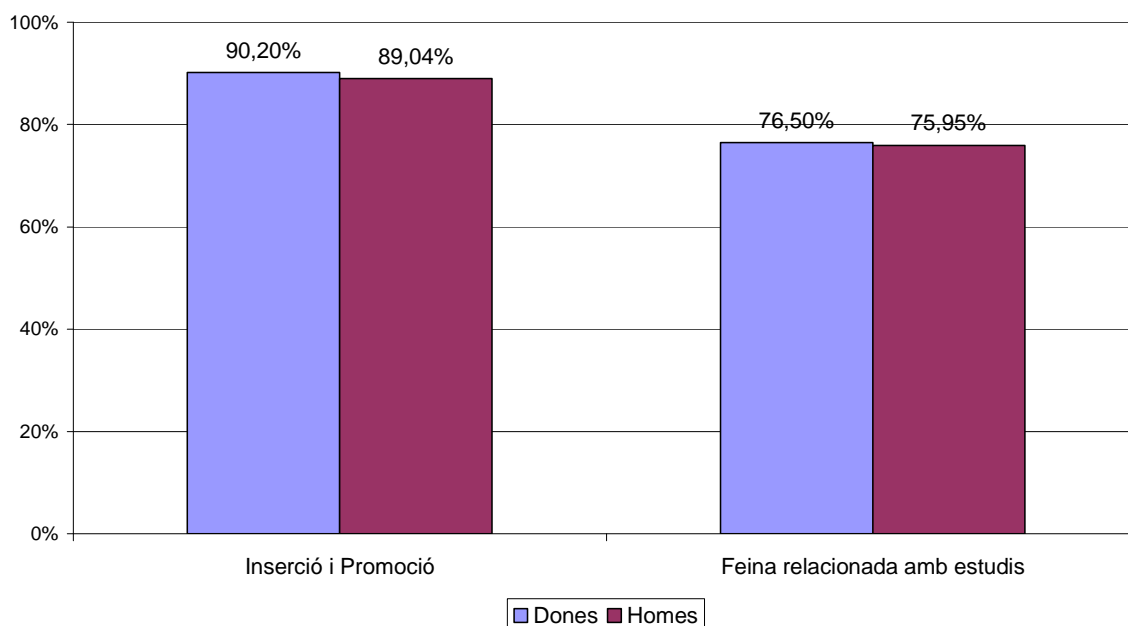

En el cas del col·lectiu de persones que han realitzat un Programa de Garantia Social els homes tenen un elevat pes específic, ja que suposen el 69% del total i les dones el 31%.

El Gràfic 11, “*Inserció i Promoció segons gènere*”, il·lustra les escasses diferències derivades del gènere de les persones graduades en els seus processos d’inserció i promoció i de relació de l’ocupació amb la formació rebuda. Pel que fa al grau d’inserció i promoció s’observa un percentatge lleugerament favorable a les dones –d’1,16 punts percentuals per sobre el dels homes–, un

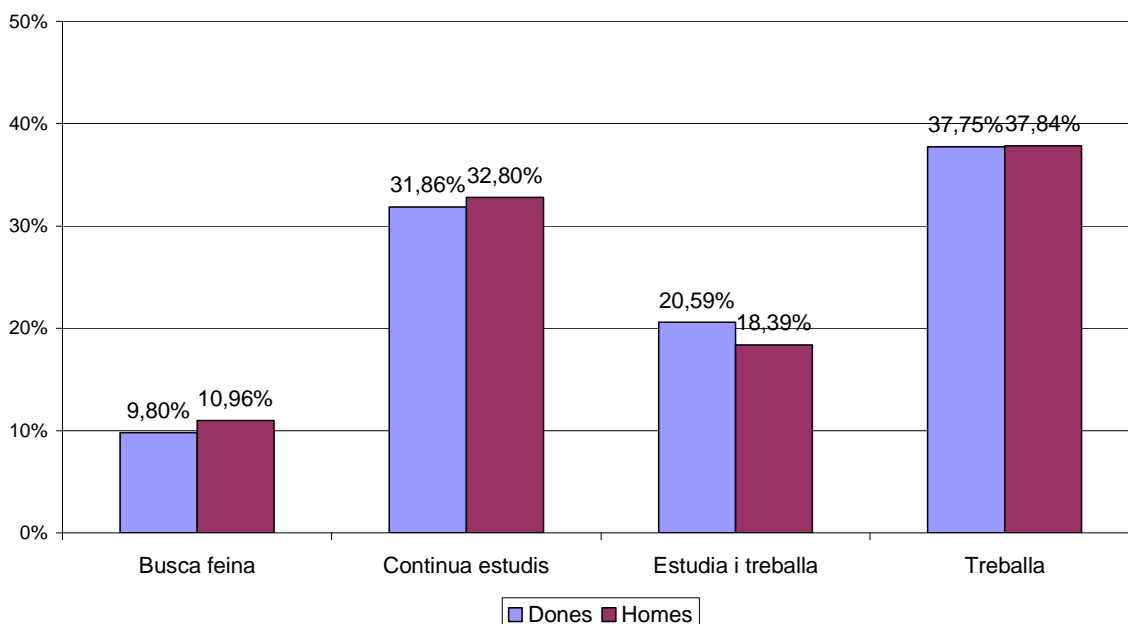
avantatge que es situa en els 0,55 punts percentuals també favorable a les dones a l'hora de trobar una feina relacionada amb els ensenyaments cursats.

Gràfic 11: Inserció i promoció segons gènere

En el Gràfic 12, “*Situació laboral i formativa segons gènere*”, es poden comparar els processos d’inserció laboral, promoció formativa i recerca de feina, en funció del gènere de les persones graduades. Els resultats són similars entre nois i noies pel que fa a la inserció laboral: les dones presenten una inserció del 58,34%, front el 56,23% dels homes. Respecte de la promoció formativa, el 42,45% de les dones continuen estudiant –compaginant-ho o no amb una feina-, front el 51,19% dels homes.

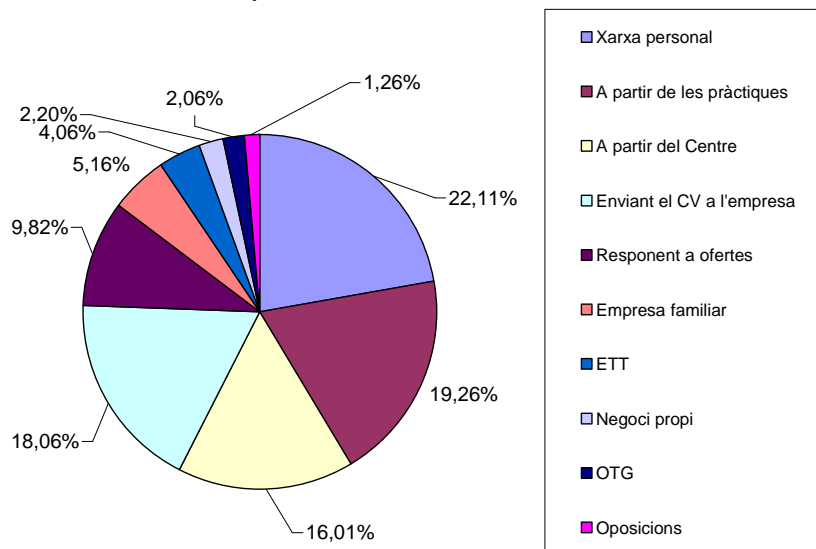
Gràfic 12. Situació laboral i formativa segons gènere

El Gràfic 13, “*Vies per trobar feina*” mostra les vies utilitzades per les persones graduades a l'hora de trobar feina. En aquest sentit destaca la importància específica dels centres d'ensenyaments professionals com a via d'inserció, ja que en un 35,27% dels casos l'alumnat graduat troba feina a través de la borsa de treball del propi centre, de professors o tutors, o a través de l'empresa on van realitzar la les pràctiques formatives (Formació en Centres de Treball). Aquests resultats són possibles gràcies a la bona relació que mantenen els centres educatius amb el seu entorn d'activitat econòmica i el teixit empresarial, facilitant la inserció de l'alumnat en el mercat laboral. Aquesta bona relació dels centres amb les entitats del seu entorn sovint es formalitza en convenis de col·laboració amb empreses i sectors específics que permeten adequar l'oferta de formació professional a les seves necessitats però que, sobretot, tenen un alt impacte sobre l'ocupabilitat i la inserció de les persones graduades.

A l'hora de trobar feina la iniciativa personal de les persones graduades influeix en un 27,88% dels casos. Ens referim a iniciatives del tipus: tramesa del currículum a determinades empreses, incloure el currículum en llocs web especialitzats en ofertes d'ocupació, participació en xarxes professionals; resposta a ofertes publicades, etc. També és important la influència del seu entorn o xarxa de relacions personals –cercant informació a través d'amistats, coneguts o familiars- que es dona en el 22,11% dels casos-.

Gràfic 13. Vies per trobar feina

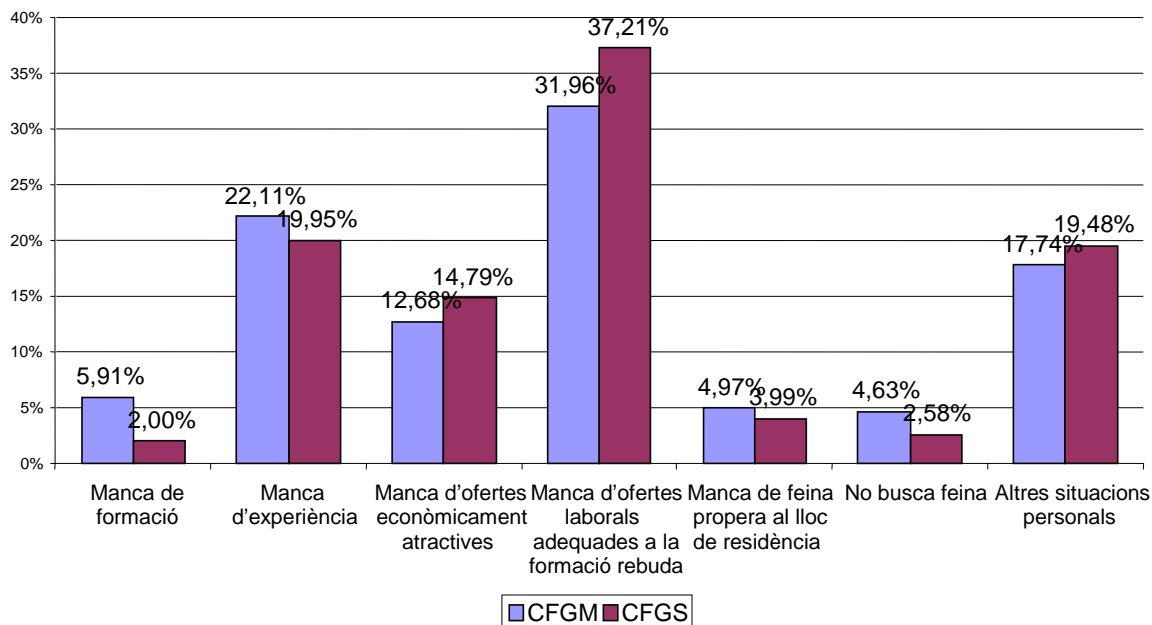
En el cas dels programes de garantia social destaca també la seva importància com a via d'inserció, doncs més de la meitat (52%) de les persones que s'han inserit ho han fet bé en la mateixa empresa on han realitzat les pràctiques formatives (40%), bé a través de la borsa de treball del centre que impartia el programa (12%).

En el Gràfic 14, “*Dificultats per trobar feina segons el nivell de formació*”, s'analitza la situació particular del 10,39% de persones que al cap de sis mesos de ser graduades encara cerquen feina, tant de les que han cursat estudis de nivell mitjà com de les que han cursat estudis de nivell superior. Atenent a les dades, un 49,61% dels graduats mitjans pensa trobar millors oportunitats, ja siguin ofertes

econòmicament més atractives, més adequades a la seva formació, o més properes al seu lloc de residència. Aquest percentatge arriba al 55,99% en el cas de les persones que s'han graduat en ensenyaments de nivell superior.

Per altra banda, el percentatge d'alumnes amb titulació que afirmen no estar suficientment preparats –ja sigui per manca d'experiència o de formació– és superior entre els que han cursat un nivell mitjà, d'un 28,02% en aquest cas, i d'un 21,95% entre els titulats d'ensenyaments superiors.

Gràfic 14: Graduats que cerquen feina segons el nivell de formació

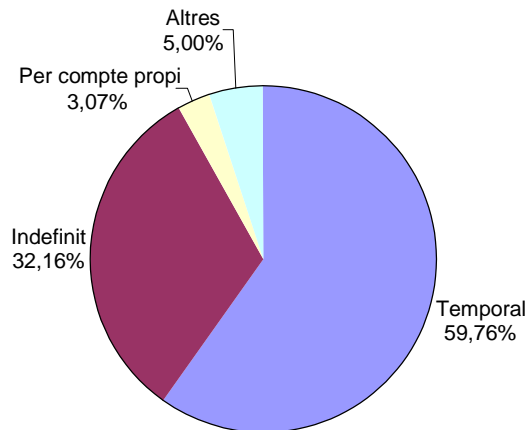
En el gràfic 15, “*Modalitats de contracte dels graduats mitjans*”, es mostren els percentatges adscrits a les diferents modalitats de contractació de les persones graduades en títols de grau mitjà (CFGM). Si segons l'Observatori del Treball de la Generalitat de Catalunya, per al període 2008 analitzat, els contractes indefinits formalitzats a tot Catalunya presentaven una mitjana del 14,12%, en el cas dels tècnics de nivell mitjà que s'han graduat en ensenyaments professionals aquest percentatge arriba al 32,16%. La diferència és de 18 punts respecte de la mitjana catalana.

Pel que fa a la contractació temporal entre els tècnics, el percentatge es situa en el 59,76% i un 3,07% de les persones enquestades treballen per compte propi.

Es interessant destacar comparativament a les dades de l'any 2008 que:

- Tot i la crisi s'ha produït un augment del 0,63% en la contractació indefinida dels tècnics de nivell mitjà.
- Els tècnics de nivell mitjà que han decidit treballar per compte propi ha augmentat un 0,94%.
- En canvi s'aprecia una disminució del 2,64% en la contractació temporal dels tècnics de nivell mitjà.

Gràfic 15. Modalitats de contracte dels graduats mitjans

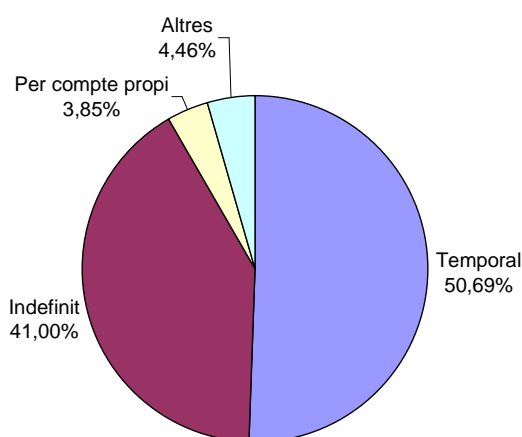
El gràfic 16, “*Modalitats de contracte dels graduats superiors*”, permet observar el grau de contractació indefinida i de temporalitat entre les persones graduades en ensenyaments professionals de nivell superior. D’entrada s’observa que un 41% té un contracte indefinit un cop finalitzats els seus estudis. Cal destacar especialment aquesta dada ja que supera en 26,88 punts la mitjana de contractació indefinida a tot Catalunya.

Pel que fa a al grau de temporalitat entre els tècnics de nivell superior, el percentatge es situa en el 50,69% i un 3,85% decideix treballar per compte propi.

Comparant aquestes dades amb les de l’any 2008 és constata que:

- La contractació indefinida ha disminuït un 2,52% entre els tècnics de nivell superior.
- La seva contractació temporal ha augmentat un 0,15% entre els tècnics de nivell superior.
- Els tècnics de nivell superior que treballen per compte propi representen un 1,08% més.

Gràfic 16. Modalitats de contracte dels graduats superiors

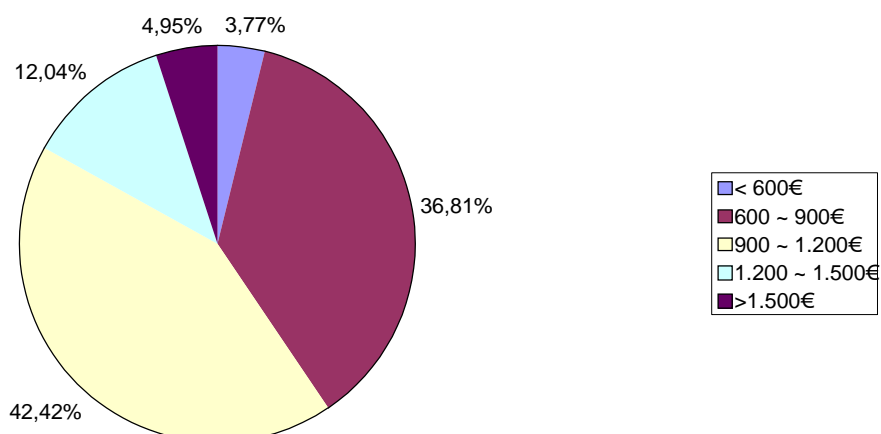

El Gràfic 17, “*Salari net mensual dels tècnics (CFGM) que treballen a temps complert*”, ens ofereix dades rellevants sobre el salari net que perceben les persones graduades en ensenyaments professionals, les quals fan referència al conjunt de tècnics que disposen d’una feina a temps complert passats sis mesos de l’obtenció del títol. De la mateixa manera que l’estudi de l’any anterior, s’ha pres com a referència la percepció personal d’ingrés salarial mensual que tenen els enquestats que denominem “salari net mensual” i per tant no té en consideració aspectes de retencions o incentius. Els resultats apunten a una majoria que se situa en la franja de sou que va dels 900 als 1.200 euros –amb un percentatge del 42,42%-, mentre que aquells que afirmen rebre una remuneració per sobre dels 1.200 euros representen un 16,99%. Un percentatge destacat (36,81%) engloba aquells titulats i titulades de nivell mitjà amb un sou entre 600 i 900 euros i un 3,77% afirmen tenir un salari inferior als 600 euros.

En relació amb les dades de 2008, es poden destacar els següents canvis que caldrà veure si acaben configurant tendències:

- Disminució destacable del col·lectiu amb baixos salaris (fins a 600€) que passa d’un 5,72% a un 3,77%.
- Disminució apreciable del col·lectiu amb salaris de entre 600 i 900€ que passa d’un 40,96% a un 36,81%.
- Lleuger augment del col·lectiu amb salaris de entre 900 i 1.200€ que passa d’un 42,08% a un 42,42%.
- Destacable augment del col·lectiu amb percepcions salarials mitges-altes (entre 1.200 i 1.500€) que passa d’un 9,24% a un 12,04%.
- Espectacular augment del col·lectiu amb percepcions salarials altes (més de 1.500€) que passa d’un 2,00% a un 4,95%.

Gràfic 17. Salari net mensual dels tècnics mitjans que treballen a temps complet

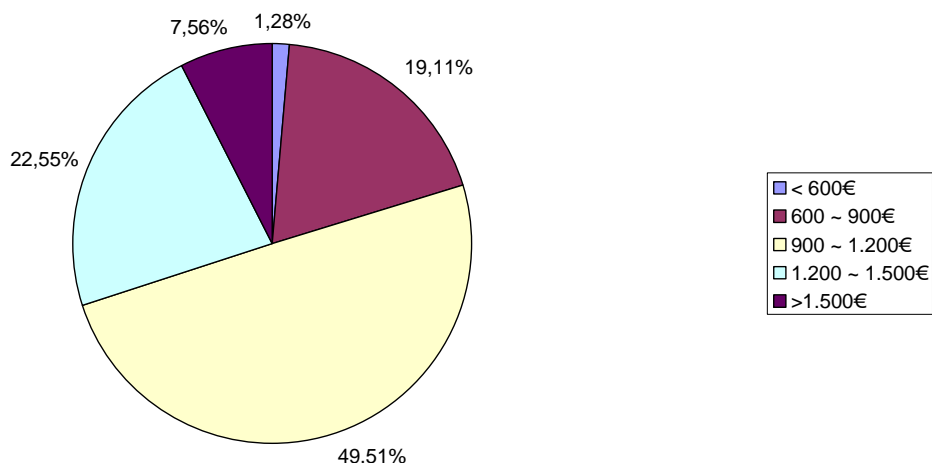

El Gràfic 18, “*Salari net mensual dels graduats superiors que treballen a temps complet*”, ens ofereix dades rellevants sobre el salari net que perceben les persones graduades en ensenyaments professionals superiors que disposen d’una feina a temps complet passats sis mesos de l’obtenció del títol. La referència que s’ha agafat és la mateixa que en el cas de les persones graduades en nivells mitjans: la percepció personal d’ingrés salarial mensual que tenen els enquestats -“salari net mensual”- sense prendre en consideració aspectes de retencions o incentius. El gràfic ens mostra que, als sis mesos d’haver-se graduat, només un 20,35% declara tenir un salari mensual inferior als 900€, mentre que el 49,51% dels tècnics de nivell superior afirmen percebre un salari que va dels 900 als 1.200 euros, un 22,55% declara tenir un salari entre 1.200 i 1.500€ i finalment el 7,56% perceben un salari superior als 1.500€.

La comparativa d’aquestes xifres amb les de l’any 2008 aporta les següents dades:

- Dràstica reducció del col·lectiu amb percepcions salarials inferiors a 600€ que passa d’un 3,09% l’any 2008 a un 1,28% en l’actual.
- Important reducció del col·lectiu amb percepcions salarials entre 600 i 900€ que passa d’un 24,09% a 19,11%.
- Es manté amb poques variacions el col·lectiu amb percepcions intermèdies entre els 900 i 1.200€ que passa d’un 49,86% a un 49,51%.
- Destacable augment de les percepcions entre els 1.200 i 1.500€ que passa d’un 17,05% l’any 2008 a un 22,55% en l’actual.
- Significatiu augment del col·lectiu amb percepcions superiors a 1.500€ que passa a representar un 7,56% durant aquest any, mentre que en l’anterior se situava tant sols en un 5,91%.

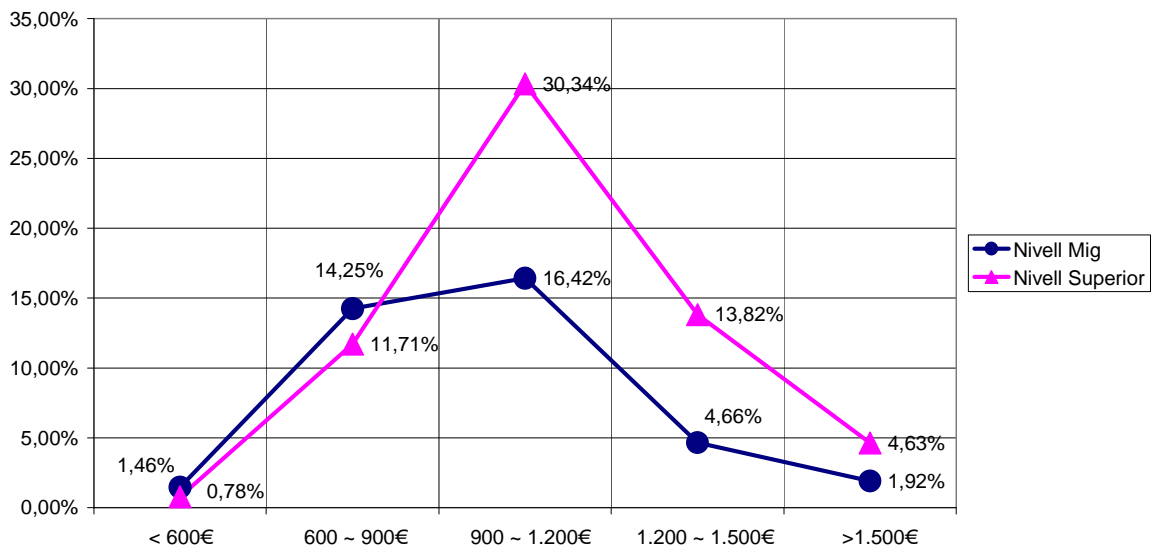
Gràfic 18. Salari net mensual dels graduats superiors que treballen a temps complet

En el gràfic 19, “Comparativa salarial entre graduats mitjans i superiors”, es pot visualitzar la distribució salarial en funció del nivell formatiu mitjà o superior. Les franges salarials considerades van dels 600 als 1.500€ i fan referència al total d’alumnat graduat que treballa. A partir de les dades es constata que:

- Lògicament les franges de menys de percepcions salarials inferiors a 900€ són les úniques en què el percentatge de graduats de nivell mitjà supera el de nivell superior, concretament en un 3,22%.
- A partir de la franja de percepcions salarials entre 900€ i 1.200€, el percentatge de graduats de nivell superior supera en un 13,92% el de graduats de nivell mitjà.
- Igualment en la franja entre 1.200€ i 1.500€, els graduats de nivell superior són un 9,16% més que els de nivell mitjà.
- I finalment, en la mateixa línia, en la franja de més de 1.500€, el percentatge de graduats de nivell superior supera un 2,71% el dels graduats de nivell mitjà.

Gràfic 19. Comparativa salarial entre graduats mitjos i superiors

Conclusions

L'edició 2009 de l'informe d'inserció laboral integra dades objectives referents a la situació laboral i formativa, temporalitat, contractació, dades salarials, dificultats i vies per trobar feina de l'alumnat graduat en Ensenyaments Professionals, proporcionant informació útil i fiable per a la planificació de la formació. A més d'aportar dades globals, presenta dades relatives a les diferents especialitats, als nivells cursats i segons el gènere de la persona enquestada.

Si bé en l'edició anterior d'aquest estudi es presentava com a novetat la incorporació de les dades referents als ensenyaments d'arts plàstiques i disseny i els ensenyaments superiors de disseny, en la present edició s'incorporen també dades de la inserció de les persones graduades en: a) els ensenyaments artístics superiors de dansa, música i art dramàtic; b) els ensenyaments d'esports i c) els Programes de Qualificació Professional inicial. La incorporació d'aquests ensenyaments respon a un interès per recollir dades de tots els ensenyaments que conformen l'espai català dels ensenyaments post-obligatoris tant els de règim general com els de règim especial que s'orienten a la capacitació per l'exercici d'una activitat professional i que en aquest estudi denominem de forma inclusiva "Ensenyaments Professionals".

Pels graduats en els ensenyaments professionals l'any 2008 ha estat un any que ha presentat dificultats en la inserció laboral. Al llarg de l'any i amb el transcurs dels mesos s'han fet progressivament evidents les conseqüències d'un nou cicle econòmic que ha tingut impactes negatius en la creació de llocs de treball i en general la contractació laboral com a conseqüència de la contracció de l'activitat econòmica, tant la productiva com la de serveis. Un exemple clar que ens aporta aquest estudi és la disminució que s'ha produït en la inserció laboral de les persones titulades en ensenyaments professionals que, en els sis mesos d'obtenció del títol, s'ha reduït en un 10,8% respecte l'any anterior.

Malgrat això, l'anàlisi d'aquestes dades posa de manifest que els nivells d'inserció i promoció formativa de les persones graduades continuen sent positius i sensiblement millors que la mitjana. Aquests resultats presenten, tot i les reserves que les hipòtesis de risc obliguen en la conjuntura econòmica actual, un escenari prometedor per totes aquelles persones que en un futur cursaran estudis d'ensenyaments professionals. En aquest sentit, si bé la xifra d'inserció laboral entre les persones graduades ha disminuït respecte els anys anteriors, els nivells d'ocupabilitat i de promoció formativa es mantenen elevats i se situen prop del 90%.

En l'anàlisi de la comparativa respecte a l'any anterior del nombre de persones enquestades que busquen feina, s'ha cobsat un increment del 5,21%, lluny de l'increment de la taxa d'atur a Catalunya que, en el mateix període i per aquesta franja d'edat, va ser del 19,75%. La taxa d'atur dels graduats en ensenyaments professionals se situa, doncs, 26 punts per sota de la mitjana catalana. Aquesta dada és suficientment il·lustrativa dels avantatges que pressuposa per una persona invertir temps i esforç en la seva formació professional.

Altres dades interessants que aporta aquesta edició de l'estudi són que, en el col·lectiu de persones enquestades que busquen feina, aquells que cerquen millors oportunitats –ja siguin ofertes econòmicament més atractives, més adequades a la seva formació, o més properes al seu lloc de residència- són més entre els graduats superiors, doncs superen en un 6,38% la mitjana. I de forma coherent amb l'anterior, les persones graduades que consideren no estar suficientment preparades per la inserció laboral –ja sigui per manca d'experiència o de formació- són més entre els graduats mitjans, ja que superen en un 6,07% els de nivell superior.

L'anàlisi de la situació laboral i formativa segons el nivell de formació també aporta dades significatives. En primer lloc, el percentatge d'inserció laboral es troba 15,11 punts percentuals per sobre entre les persones que han cursat estudis de nivell superior. En segon lloc, el percentatge de persones que decideixen promocionar-se és major entre els graduats mitjans -un 10,33% més opten per continuar estudiant, compaginant-ho o no amb una feina- que en els graduats en ensenyaments de nivell superior. Pel que fa a la relació de la feina amb els estudis cursats, i seguint amb l'anàlisi segons nivell de formació, s'observa que el percentatge de persones enquestades amb una feina vinculada al seu històric curricular és 2,23 punts superior entre els graduats superiors que entre els mitjans.

Si atenem a les dades globals d'inserció i promoció segons el gènere de la persona enquestada s'observa un percentatge lleugerament favorable a les dones –d'1,16 punts percentuals per sobre el dels homes-, un avantatge que se situa en els 0,55 punts percentuals també favorable a les dones a l'hora de trobar una feina relacionada amb els ensenyaments cursats. Respecte de la inserció laboral, les dones presenten una inserció un 2,11% superior a la dels homes i, respecte de la promoció formativa, un 8,74% més d'homes que de dones continuen estudiant –compaginant-ho o no amb una feina.

Pel que fa a les vies emprades pels graduats i graduades a l'hora de trobar feina, destaca la importància específica dels centres educatius com a via d'inserció, ja

que en un 35,27% dels casos l'alumnat graduat troba feina a través de la borsa de treball del propi centre, de professors o tutors, o a través de l'empresa on van realitzar les pràctiques formatives (Formació en Centres de Treball) organitzades des del centre educatiu. Aquests dos aspectes són reveladors de la importància específica dels centres com a via insertora, fruit d'una bona relació amb el seu entorn empresarial d'activitat econòmica.

La iniciativa personal o competència emprenedora (que utilitza com indicadors el fet d'enviar el currículum vitae a una empresa o respondre a ofertes laborals) representa un important 27,88% del total. Finalment, la influència de l'entorn personal i la xarxa de relacions, tant personals com professionals, representa un 22,11%, que tot i ser important, se situa com a tercer factor d'impacte en els processos d'inserció de les persones graduades.

En el present estudi, l'anàlisi centrat en el col·lectiu de persones enquestades que decideixen continuar els estudis –tant dels que compaginen formació i feina com dels que decideixen estudiar de forma exclusiva-, s'ha realitzat segons el nivell formatiu cursat. En aquest cas cal destacar dues dades: la primera, referent als graduats en algun CFGM que decideixen preparar les proves per accedir a un cicle de grau superior (representen el 62,18%); la segona, referent a l'alumnat graduat en ensenyaments professionals superiors que cursa estudis universitaris a partir del cicle formatiu realitzat (representen un 73,10%). Els dos casos són il·lustratius de l'alta adequació de les passarel·les entre els diversos ensenyaments i el seu impacte en els usuaris afavorint fluxos formatius i de perfeccionament professional permanent.

Una dada que també confirma l'alt grau de resistència del conjunt d'ensenyaments davant la crisi del mercat de treball és el nivell de contractació indefinida entre els titulats i titulades de nivells mitjà i superiors. En el cas dels tècnics que han cursat ensenyaments de nivell mitjà el percentatge de contractació indefinida és del 32,16.% –18 punts per sobre de la mitjana de tot Catalunya. En el cas dels graduats de nivell superior aquest percentatge arriba al 41%, superant en 26,88 punts la mitjana de contractació indefinida a tot Catalunya.

Pel que fa a l'anàlisi dels nivells de renda associats a la formació assolida, s'ha considerat com a referència la percepció de salari net mensual de les persones graduades segons franges d'ingressos. Les xifres comparades en relació als graduats del curs anterior mostren una disminució dels col·lectius amb baixos nivells salarials (per sota dels 900€) i en canvi un augment dels que perceben nivells salarials més alts (per sobre dels 1.200€). Aquesta tendència s'ha constatat tant en els graduats mitjans com en els superiors. En el primer cas dels graduats mitjans amb salaris superiors a 1.200€ ha augmentat un 5,75% respecte l'any anterior. En el segon cas, el dels graduats superiors amb salaris superiors a 1.200€ ha augmentat un 7,15% respecte l'any anterior.

Fins aquí, una síntesi dels resultats més rellevants de l'estudi, si bé l'enquesta d'inserció laboral permet realitzar un gran nombre de creuaments de dades més complexos, particularitzables per diverses realitats territorials, que resten a mans del Departament d'Educació per tal que les persones interessades en facin les consultes que estimin d'interès.